

1

De mensen noemden mij Minke.

Mijn eigen naam... Die hoef ik voorlopig niet te vermelden. Niet omdat ik gek ben op alles wat mysterieus is. Ik heb het goed overwogen: het is nog niet echt nodig dat ik me blootstel aan de blikken van een ander.

Deze korte aantekeningen maakte ik in de tijd dat ik om haar rouwde. Ze had me verlaten, voorlopig of voorgoed. (Destijds wist ik nog niet hoe alles zou verlopen.) De toekomst die altijd haar spel met ons speelt! Een mysterie! Ieder mens moet tot haar komen – of hij wil of niet, met lichaam en ziel. En maar al te vaak blijkt de toekomst een despoot te zijn. Ook ik zie haar ten slotte onder ogen. Of zij een milde of een kwaadaardige godheid is, dat is haar zaak: de liefde komt maar al te vaak van één kant...

Dertien jaar later heb ik deze korte aantekeningen weer gelezen en bestudeerd, en heb ik ze laten versmelten met dromen en fantasieën. Daardoor zijn ze anders geworden dan ze oorspronkelijk waren. Heel anders. Uiteindelijk is er dit uit gekomen...

2

Al ben ik nog maar jong, ik heb het in mijn leven al kunnen ervaren: de wetenschap is reeds van onschatbare waarde voor mij gebleken.

Eens zei de directeur van mijn school voor de klas: de algemene kennis die de leraren jullie bijbrengen is nogal uitgebreid. Ze is heel wat ruimer dan de kennis die leerlingen van gelijk niveau kunnen opdoen in veel landen in Europa zelf.

Natuurlijk zwol ik van trots. Ik ben nog nooit in Europa geweest en weet dus niet of het klopt wat de directeur zei. Alleen omdat ik het prettig vind, ben ik geneigd hem te geloven. Daar komt nog bij dat al mijn leraren daar zijn geboren en opgevoed. En het past toch niet om geen vertrouwen te stellen in je leraren? Mijn ouders hebben mij aan hen toevertrouwd. Door ontwikkelde Europeanen en Indo's worden zij beschouwd als de besten en bekwaamsten in heel Nederlands-Indië. Dus moet ik hen wel geloven.

De wetenschap en kennis die ik op school heb verworven en waarvan ik zelf de verschijningsvormen in het leven heb waargenomen, hebben mijn persoonlijkheid gevormd. Ik ben nogal anders geworden dan men bij mijn volk doorgaans ziet. Of mijn persoonlijkheid in overeenstemming is met mijn uiterlijk als Javaan, weet ik zelf niet. Juist mijn levenservaring als Javaan met een Europese opleiding heeft mij ertoe gebracht om altijd aantekeningen te maken. Ooit zouden ze van pas komen, zoals in dit geval.

Een van de resultaten van de wetenschap die ik mateloos bewonder is de drukkunst, en dan vooral de zinkografie. Stel je voor, het is nu al mogelijk om in één dag tienduizenden afdrukken van een foto te maken. Landschappen, bekende en belangrijke persoonlijkheden, nieuwe machines, wolkenkrabbers in Amerika – alles,

van waar ook ter wereld, kan ik nu met eigen ogen zien, afgedrukt op vellen papier. De generatie voor mij is er werkelijk bekaaid van afgekomen; die generatie was al tevreden met de grote hoeveelheid voetsporen die ze had achtergelaten op de paden in de kampong. Wat ben ik iedereen dankbaar die zich heeft ingespannen om dit nieuwe wonder te verrichten! Vijf jaar geleden circuleerden er in mijn directe omgeving nog geen afdrukken van foto's. Wel afdrukken van hout- of steengravures, maar die konden de werkelijkheid nog niet natuurgetrouw weergeven.

Uit Europa en Amerika komt veel nieuws over de laatste ontdekkingen, die net zo geweldig zijn als de magische kracht van de helden en goden van mijn voorouders in de wajangverhalen. De stoomtrein – een voertuig zonder paarden, ossen of karbouwen – kennen mijn landgenoten al meer dan tien jaar, en toch zijn ze er nog steeds verbaasd over. Het traject Batavia-Soerabaja kan in drie dagen worden afgelegd. En er wordt voorspeld dat het binnenkort nog maar een etmaal zal zijn! Eén etmaal! Een lange rij wagons, elk zo groot als een huis, vol goederen en mensen, enkel getrokken door de kracht van het water! Als ik ooit in mijn leven Stevenson tegenkom, bied ik hem een ruiker bloemen aan die uit louter orchideeën bestaat. Een netwerk van spoorwegen doorkruist mijn eiland, Java. Rookwolken uit locomotieven trekken in zwarte slierten langs de hemel boven mijn vaderland, langzaam verblekend om ten slotte in het niets te verdwijnen. Het lijkt of de wereld geen afstanden meer kent – die werden tenietgedaan door kabels. Kracht is niet langer het monopolie van olifanten en neushoorns. Ze zijn vervangen door kleine, door mensen gemaakte voorwerpen: spoelen, schroeven en moeren.

En daarginds in Europa beginnen ze alweer kleinere machines te maken die sterker of op zijn minst even sterk zijn als stoommachines. Ze werken niet op stoom, maar op benzine. Er doen vage geruchten de ronde dat Duitsland zelfs al een trein heeft gemaakt die door elektriciteit wordt aangedreven. Mijn god, en ik weet nog niet eens precies wat elektriciteit is.

De mens begint de natuurkrachten om te vormen om ze dienstbaar te maken aan zichzelf. Ze hebben nu ook al plannen gemaakt om te vliegen als Gatotkatja, als Icarus. Een van mijn leraren zei: nog even, nog maar even, en dan hoeft de mensheid zich niet meer uit te sloven in het zweet haars aanschijns om povere resultaten te bereiken. De machine zal alles overnemen, wat voor werk het ook is. De mens hoeft dan alleen nog maar te doen wat hij prettig vindt. Hij zei: prijs je gelukkig, leerlingen, dat je getuige kunt zijn van de moderne tijd in Indië.

Modern! Dat woord golft razendsnel door Europa. Het verspreidt zich daar als een bacterie. (Dat zeggen ze tenminste.) Sta mij daarom toe dat woord ook te gebruiken, hoewel ik de betekenis ervan nog niet helemaal kan doorgronden. Om kort te gaan, in deze moderne tijd kan een foto op één dag al tienduizenden keren vermenigvuldigd worden. Wat belangrijk is: onder die foto's is er een waar ik het meest naar kijk. Het is de foto van een meisje, knap, rijk, machtig, briljant, iemand die alles bezit, een geliefde der goden.

Er wordt onder mijn klasgenoten gefluisterd dat zelfs de rijkste bankiers ter wereld geen kans zien om haar in te palmen. Stoere en knappe edelmannen verdringen elkaar om haar aandacht te trekken. Alleen maar haar aandacht!

Als ik niets te doen heb, kijk ik vaak naar haar gezicht, spelend met de gedachte: als dit, als dat, hoe zou het zijn. En wat heeft ze een hoge positie! En wat is ze ver weg: elf- of twaalfduizend zee-mijlen van Soerabaja, de plaats waar ik woon. Een reis van een maand per schip, over twee oceanen, door vijf zeestraten en een kanaal, en dan is het nog niet zeker dat ik haar kan ontmoeten. Ik durf tegen niemand te zeggen wat ik voel. Ze zouden me uitlachen en zeggen dat ik gek ben.

Er wordt ook gefluisterd dat men op de postkantoren soms een huwelijksaanzoek vindt, gericht aan die hooggeplaatste en verre jonkvrouw. Gesteld dat ik gek genoeg was om de moed te verzamelen, dan nog zou het niets uithalen. De postbeambte zou mijn brief met het aanzoek achterhouden.

De jonkvrouw en geliefde der goden is even oud als ik: achttien jaar. We zijn in hetzelfde jaar geboren: 1880. Maar één cijfer is recht als een paal, de andere drie zijn rond als misvormde knikers. Dag en maand komen ook precies overeen: 31 augustus. Als er verschil is, betreft dat alleen tijdstip en geslacht. Mijn ouders hebben het tijdstip van mijn geboorte nooit opgetekend. Hoe laat zij geboren is, weet ik trouwens ook niet. Verschil in geslacht? Ja, ik ben een man en zij is een vrouw. Het is ook lastig om die onzekere tijdstippen met elkaar in overeenstemming te brengen. Als mijn eiland bedekt wordt door het duister van de nacht, schijnt in haar land in ieder geval de zon. En als haar land rust in de armen van de zwarte nacht, schittert mijn eiland onder de stralen van de tropenzon.

Mijn lerares, Magda Peters, heeft ons verboden in astrologie te geloven. Dat is onzin, zei ze. Thomas van Aquino, voegde ze eraan toe, zag ooit twee mensen die waren geboren in hetzelfde jaar en dezelfde maand, op dezelfde dag en hetzelfde tijdstip, en bovendien op dezelfde plaats. Met opgeheven wijsvinger daagde ze ons uit met deze astrologische grap: het lot van die twee mensen was helemaal niet hetzelfde, want de een was een grootgrondbezitter en de ander zijn slaaf!

En natuurlijk geloof ik er niet in. Hoe zou ik er ook in kunnen geloven? De astrologie is nooit een baken geweest voor de vooruitgang van de menselijke kennis en wetenschap. Als ze het toch bij het rechte eind heeft, is het voldoende ons aan haar te onderwerpen. Voor de rest kunnen we haar wel in het varkenshok gooien. Een astroloog zal niet kunnen zeggen wie dat meisje is en waar ze zich bevindt. Nooit.

Eens heb ik mij voor de grap de toekomst laten voorspellen. Mijn horoscoop werd van alle kanten bekeken en toen deed de waarzegger zijn mond open. Zijn twee gouden tanden werden zichtbaar: als u geduld hebt, zal zeker... Als het zo moet vertrouwd ik maar liever op mijn gezonde verstand. Met alle geduld van de wereld zal het voor mij toch onmogelijk blijven om haar zelfs maar te ontmoeten.

Ik geloof meer in wetenschap, in verstand. Die bieden tenminste zekerheden waar je houvast aan hebt.

*

Zonder op de deur van mijn pensionkamer te kloppen kwam Robert Suurhof binnen – ik gebruik hier niet zijn echte naam. Hij trof me aan, gebogen over de foto van de jonkvrouw, de geliefde der goden. Hij barstte in lachen uit en ik kon wel huilen van schaamte. Dat maakte hem juist nog brutaler en hij riep: ‘Ha, onze meidengek, onze versierder, onze schurk! Naar welke ster zit je nu weer te hunkeren?’

Ik had het recht om hem weg te jagen. Maar: ‘Ssst!’ siste ik. ‘Wie weet?’

‘Onze astroloog weet alles, maar zichzelf kent hij niet...’ Zoals altijd liet hij er een grijns op volgen.

Laat ik eerst vertellen wie hij was: een schoolvriend van de HBS aan de H.B.S.-straat in Soerabaja. Hij was groter dan ik. Hij had inlands bloed in zijn aderen, maar ik weet niet hoeveel druppels of klonters.

‘Die niet, die alsjebliedt niet,’ zei hij vriendelijk klagend. ‘Er woont hier in Soerabaja ook een godin. Ze is weergaloos mooi en doet niet onder voor het meisje op jouw foto. Dat is toch maar een plaatje.’

‘Wat bedoel je met mooi?’

‘Wat ik bedoel? Dat heb je zelf toch al eens geformuleerd? De beenderen hebben de juiste ligging en vorm, en zijn met elkaar verbonden door de juiste hoeveelheid vlees.’

‘Dat klopt,’ ging ik door toen ik me wat meer op mijn gemak voelde. ‘En verder?’

‘Verder? Een fijne zachte huid, stralende ogen en lippen die goed kunnen fluisteren.’

‘Je hebt mijn definitie veranderd. Je hebt eraan toegevoegd: “die goed kunnen fluisteren”.’

‘Die lippen hoeven dus alleen maar te kunnen schreeuwen en jou uitschelden? Als ze het fluisterend doen, dan geeft het toch niet?’

‘Ssst, sst,’ bracht ik hem tot zwijgen.

‘Kortom, als je een echte kerel en een echte versierder bent, dan breng ik je naar haar toe. Ik wil weleens zien hoe jij zoiets aanpakt, en of je werkelijk zo flink bent als je beweert.’

‘Ik heb nog veel te doen.’

‘Je hebt al plankenkoorts voordat je het podium opkomt,’ slingerde hij me naar het hoofd.

Ik voelde me gekwetst. Ik wist dat die HBS-hersens in het hoofd van Robert Suurhof alleen maar in staat waren om mensen te vernederen, te kleineren, te verguizen en kwaad te doen. En hij kende mijn zwakke plek: ik heb geen Europees bloed in mijn aderen. Hij had duidelijk iets met me voor. Veel goeds kon het niet zijn.

‘Ik ga mee!’ was mijn antwoord.

Dat was een paar weken geleden, aan het begin van het nieuwe schooljaar.

En nu vierde heel Java feest, misschien wel heel Nederlands-Indië. Overal zag je de driekleur vrolijk wapperen. Die ene jonkvrouw, de godin van de schoonheid, de geliefde der goden, besteeg de troon. Nu was ze mijn vorstin. En ik was haar onderdaan, net als in het verhaal van juffrouw Magda Peters over Thomas van Aquino. Zij was koningin Wilhelmina. Dag, maand en jaar van geboorte hadden de astrologen de gelegenheid gegeven om haar tot vorstin te verheffen en mij tot haar onderdaan te verlagen. En mijn vorstin zou zelfs nooit weten dat ik echt bestond op deze aarde. Als zij een of twee eeuwen eerder of later was geboren dan ik, zou ik vast niet zo bedroefd zijn geweest.

7 september 1898. Vrijdag legi*, hier in Indië. Ginds, in Nederland, was het 6 september 1898, donderdag kliwon*.

Alle leerlingen vierden de inhuldiging als bezetenen. Er waren wedstrijden, voorstellingen en demonstraties van vaardigheden en kundigheden die men van Europa heeft overgenomen – voetbal, gymnastiek, kastie. En geen van die dingen trok mij aan. Ik hou niet van sport.

* Zie ‘Aantekeningen’ op p. 415 e.v.

De wereld om mij heen was in rep en roer. Er werden zelfs kanonschoten afgevuurd. Er werden optochten gehouden en welkomstliederen gezongen. Ik treurde. Dus ging ik zoals altijd naar mijn buurman, Jean Marais, een Fransman die maar één been had.

‘Halleluja, Minke, hoe is het er vandaag mee?’ begroette hij mij in het Frans, zodat ik wel gedwongen was zijn taal te gebruiken.

‘Ik heb werk voor jou, Jean. Een slaapkamerameublement.’ Ik gaf hem de tekening van het ameublement zoals de klant het wilde hebben. Hij bestudeerde die even en glimlachte tevreden.

‘Komt in orde. Ik maak een berekening van de kosten. Met Dje-parahoutsnijwerk, Minke.’

‘Meneer Minke!’ riep mijn hospita vanuit het huis ernaast.

Toen ik door het raam keek, zag ik mevrouw Telinga naar mij zwaaien.

‘Jean, ik moet gaan. Die zeurkous van een hospita wil mij misschien taartjes voorzetten. Het mag niet te lang duren, hoor, Jean, deze bestelling.’

Thuis vond ik geen taartjes maar Robert Suurhof. ‘Kom,’ zei hij, ‘we gaan.’

Een nieuw model dokar*, met vering, stond al voor de poort te wachten. We stapten in en het paard zette zich in beweging. De koetsier was een oude Javaan.

‘Zeker duur om te huren, dit model?’ zei ik in het Nederlands.

‘Maak geen grappen, Minke, dit is niet zomaar een dokar, geen kretek*. Het is er eentje met vering – misschien wel de eerste van deze eeuw. Misschien is de vering wel duurder dan de hele dokar.’

‘Ja, dat zou best kunnen. Nu even serieus, Rob, waar gaan we heen?’

‘Naar een bijzondere plek. Alle jongens dromen ervan om daar uitgenodigd te worden, want er woont een engel, Minke. Luister, ik heb geluk gehad. Ik heb een uitnodiging gekregen van haar oudere broer. Er is daar nog nooit iemand uitgenodigd, behalve deze hier.’ En met zijn duim wees hij naar zijn borst. ‘Luister, toevallig heet haar broer ook Robert...’

‘Er zijn op het ogenblik veel kinderen die Robert heten...’

Hij trok zich niets aan van mijn opmerking en ging door: ‘... alleen maar omdat wij elkaar ooit zijn tegengekomen bij een voetbalwedstrijd. Bij hem thuis zijn veel stieren geboren waar ze niets aan hebben. Dat is het belangrijkste voor mij.’ Vanuit zijn ooghoeken keek hij naar me.

‘Stieren?’ Ik begreep het niet.

‘Stieren om te eten, bedoel ik, als ontbijt. Dat is mijn zaak.’ Hij maakte smakkende geluiden terwijl hij me scherp en onderzoekend aankeek. ‘Jouw zaak, ja, dat is het zusje van Robert. Ik wil weleens zien hoe flink en mannelijk jij bent, hé, versierder!’

De ijzeren velgen van de wielen van de dokar met vering ratelden over de keiweg, de Djalan Kranggan, naar Blaoran, richting Wonokromo.

‘Vooruit, zing *veni, vidi, vici* – ik kwam, zag en overwon,’ spoorde hij me aan, boven het geratel van de wielen uit. ‘Ha, ha, wat zie je opeens bleek. Je bent niet meer zo zeker van je zaak. Ha, ha.’

‘Waarom neem je niet alles voor jezelf? Het ontbijt en de godin.’

‘Ik? Ha, ha. Ik wil alleen maar godinnen met zuiver Europees bloed!’ Het goddelijke wezen dat we gingen opzoeken was dus een Indomeisje, een halfbloed, Indisch. Robert Suurhof – ik herinner er nog eens aan dat ik niet zijn ware naam gebruik – was ook een Indo. Toen zijn moeder, een Indo, moest bevallen, had zijn vader, ook een Indo, haar vliegenvlug naar Tandjoeng Perak gebracht, op het schip Van Heemskerck, dat juist voor anker lag. Daar kwam hij ter wereld, en zodoende was hij niet alleen Nederlands onderdaan maar ook Nederlands staatsburger geworden. Dat dacht hij, maar later kwam ik erachter dat geboren zijn op een Nederlands schip juridisch geen enkele betekenis heeft. Misschien was dat ook de manier waarop Joden Romeinse staatsburgers werden. Hij dacht dat hij anders was dan zijn broers en zussen. Volgens hem was hij geen Indo. Als hij op een kilometer afstand van dat schip was geboren, op de kade van Perak of in een Madoerees bootje, en hij een Madoerees was, dan zou hij zich misschien anders hebben

gedragen. Ik begon in ieder geval te begrijpen waarom hij graag deed alsof hij niets ophad met Indomeisjes. In het belang van zijn nakomelingen probeerde hij als Nederlands staatsburger zijn stand op te houden, tenminste wanneer hij opschepte en zich op een bepaalde manier voordeed. Hij hoopte dat zijn positie en salaris later hoger zouden zijn dan die van een Indo; over inlanders praatte hij niet eens.

Op die prachtige ochtend was de lucht helderblauw en onbewolkt. Ik was jong en kende alleen maar vreugde. Ik had succes met alles wat ik ondernam. Mijn studie verliep zonder problemen en ik voelde me helder en zorgeloos. En zij die de troon had bestegen, ach, laat maar. Ik gunde haar al die versieringen aan gebouwen en poorten. De geliefde der goden! De godin in de hemel! En nu wilde Suurhof een spelletje met me spelen. Hij wilde dat ik een gewoon, aards meisje onderwierp.

Ik lette niet op de dorpelingen die te voet naar de stad gingen. De hoofdweg van gele keien liep rechtstreeks naar Wonokromo. Huizen, akkers, sawa's, bomen langs de weg met bamboe vlechtwerk, stukken bos badend in het zilveren zonlicht, alles vloog vrolijk voorbij. En in de wazige verte lagen de bergen, kalm en trots als versteende kluizenaars.

‘Dus we gaan in deze kleren naar een feest?’

‘Nee, dat heb ik toch al gezegd: ik ga alleen om lekker te eten, jij om te onderwerpen.’

‘Waar gaan we heen?’

‘Recht op het doel af.’

‘Rob?’ Geïrriteerd gaf ik hem een stomp tegen zijn schouder. ‘Toe, zeg op.’ Maar hij wilde het niet zeggen.

‘Kijk niet zo zuur!’ Hij maakte smakkende geluiden. ‘Als je een echte man bent heb ik meer respect voor jou dan voor mijn eigen leraren. Als je het aflegt, pas op, dan lach ik je je leven lang uit. Vergeet dat niet, Minke.’

‘Je houdt me voor de gek, Rob.’

‘Nee. Eens word je regent, Minke. Misschien krijg je een regent-

schap waar niets wil groeien. Ik zal voor je bidden dat je er een krijgt dat vruchtbaar is. Als die godin aan je zijde staat als Raden Ajoe*, ach, dan zien alle regenten van Java groen en geel van nijd.'

'Wie zegt dat ik regent word?'

'Ik. En ik ga in Nederland voor ingenieur studeren. Dan ontmoeten we elkaar weer. Ik kom bij jou op bezoek met mijn vrouw. Weet je welke vraag ik dan als eerste stel?'

'Je droomt. Ik word geen regent.'

'Luister nou eerst. Ik zal vragen: Hé, meidengek, versierder, schurk, waar is je harem?'

'Blijkbaar beschouw je mij nog als een onbeschaafde Javaan.'

'Heb je ooit een Javaan gezien, en ook een regent, die geen versierder is?'

'Ik word geen regent.'

Hij lachte schamper. De dokar reed maar door en liet Soerabaja steeds verder achter zich. Ik voelde me eigenlijk een beetje beleedigd. Ja, ik ben tamelijk lichtgeraakt. Rob trok er zich niets van aan. Hij heeft weleens gezegd: als een vooraanstaande Javaan met een Europese getrouwd is, een totok* of een Indo, alleen dan weet je zeker dat hij niet van plan is om een harem op te bouwen. Dan neemt hij er geen tweede vrouw bij.

De dokar met vering naderde Wonokromo. 'Kijk eens naar links,' wees Rob.

Ik zag een huis in Chinese stijl met een ruim erf, goed onderhouden en omringd door een heg. De deur en de ramen aan de voorkant waren gesloten. Alles was roodgeverfd. Niet mooi naar mijn smaak. En zou iemand niet weten van wie dat huis was en waar het voor diende? Het was een huis van plezier, een bordeel, eigendom van Babah* Ah Tjong.

Maar de dokar reed door.

'Blijf naar links kijken.'

We waren het bordeel gepasseerd. De volgende honderd of honderdvijftig meter stonden er links van de weg geen huizen. Toen zag ik een huis met verdieping, dat ook een ruim erf had. Vlak ach-

ter het houten hek was een groot bord geplaatst met het opschrift
BOERDERIJ BUITENZORG.

Iedere inwoner van Soerabaja en Wonokromo wist denk ik wel: dat is het huis van een erg rijke man, meneer Mellema – Herman Mellema. De mensen beschouwden zijn huis als een privépaleis, al was het dan maar van djatihout. Uit de verte waren de grijze houten dakpannen al te zien. De ramen en deuren stonden wijd open, heel anders dan bij het bordeel van Ah Tjong. In plaats van een voorgalerij was er een ruime en brede uitbouw boven de houten traptreden. De trap zelf was ook breed, breder dan de voordeur.

Tot nu toe kenden de mensen meneer Mellema alleen maar van naam. Je zag hem zelden of nooit. Over zijn concubine werd veel meer gepraat. Ze heette Njai Ontosoroh en werd door iedereen bewonderd. Ze was aantrekkelijk, in de dertig, en bestuurster van die hele, uitgestrekte landbouwonderneming. De naam Ontosoroh komt van Buitenzorg, op zijn Javaans uitgesproken.

Er werd gezegd dat de Madoerese vechtersbaas Darsam en zijn mannen waakten over gezin en onderneming. Daarom durfde niemand zonder goede reden naar het houten paleis te komen.

Ik viel bijna.

De dokar ging plotseling de bocht om, de poort door, langs het naambord Boerderij Buitenzorg, precies in de richting van de trap voor het huis. Ik huiverde. Ik stelde me Darsam voor, die ik nog nooit had gezien. Hij was een en al snor en had een grote sikkel in zijn vuist. Ik had nooit gehoord dat iemand op dit angstaanjagende, onheilspellende paleis was uitgenodigd.

‘Hiernaartoe?’

Hij snoof alleen maar.

Een jonge Indo-Europeaan opende de glazen deuren, kwam de trap af en begroette Suurhof. Zo te zien was hij van mijn leeftijd. Hij had het gezicht van een Europeaan en de huid van een inlander. Hij was lang, goedgebouwd, stevig.

‘Hé, Rob!’

‘Hallo, Rob!’ groette Suurhof. ‘Ik heb een vriend meegebracht.

Dat geeft toch niet, hè? Dat vind je toch niet erg?’

De jongen begroette mij niet – ik was een inlander. Hij keek even naar me, scherp en doordringend. Ik werd onrustig. Ik wist dat het eerste bedrijf van het toneelstuk was begonnen. Als hij me niet wilde ontvangen zou Suurhof in lachen uitbarsten en wachten tot ik naar de grote weg was gekropen, met Darsam achter me aan. Hij had me nog niet afgewezen, nog niet verdreven. Als hij zijn lippen één keer bewoog om mij weg te jagen – god, waar zou ik mijn gezicht moeten verbergen? Maar nee, plotseling glimlachte hij en gaf hij mij een hand.

‘Robert Mellema,’ stelde hij zich voor.

‘Minke,’ antwoordde ik.

Hij hield mijn hand nog vast, alsof hij wachtte tot ik mijn achternaam zou noemen. Maar ik heb geen achternaam, dus noemde ik hem niet. Hij fronste zijn wenkbrauwen. Volgens mij dacht hij dat ik niet of nog niet wettelijk erkend was door mijn vader. Een Indo zonder achternaam wordt geminacht, net als een inlander. En ik wás een inlander. Maar nee, hij stond er niet op dat ik mijn achternaam noemde.

‘Aangenaam kennis met je te maken. Kom binnen.’

We gingen de trap op. Ik vertrouwde het nog maar half, omdat hij me zo scherp aankeek. Deze Robert Mellema, wat was dat voor een jongen?

In één klap was mijn wantrouwen verdwenen, verdrongen door iets nieuws. Voor ons stond een meisje met een fijne blanke huid, met het gezicht van een Europese, maar met het haar en de ogen van een inlandse. En die ogen fonkelden als twee ochtendsterren. Haar lippen glimlachten ontwapenend. Suurhof had gelijk als hij dit meisje bedoelde: de koningin was geen partij voor haar, ze overtrof haar zelfs. Ze leefde, ze was een meisje van vlees en bloed, en niet alleen maar een foto.

‘Annelies Mellema.’ Ze gaf mij en daarna Suurhof een hand.

De klanken die over haar lippen kwamen, maakten zo’n diepe indruk op mij dat ik ze mijn leven lang niet meer vergeet.